

ÎNCHEIERE

12 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Biroul Vamal Centru,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Societății
Răspundere Limitată „Lanitron” și Alexandru Grițco împotriva Biroului Vamal
Centru cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea
cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 8 noiembrie 2017, SRL „Lanitron” și Alexandru Grițco au înaintat cerere
de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Centru, prin care au solicitat
încasarea în beneficiul SRL „Lanitron” a sumei de 21 000 de lei cu titlu de
prejudiciu material, în beneficiul lui Alexandru Grițco a sumei de 20 000 de lei cu
titlu de prejudiciu moral, în beneficiul SRL „Lanitron” a sumei de 4 000 de lei cu
titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În motivarea cererii de chemare în judecată s-a indicat că SRL „Lanitron” este
persoană juridică înregistrată care activează în Republica Moldova. Alexandru
Grițco este administrator și proprietar al companiei cu cotă de 100 % din capitalul
social.

S-a invocat că Biroul Vamal Chișinău (succesor Biroul Vamal Centru) din
cadrul Serviciului Vamal, a întreprins mai multe acțiuni neîntemeiate în privința
companiei și a lui Alexandru Grițco personal ca administrator al companiei.

Astfel, de către Biroul Vamal Centru a fost întocmit procesul-verbal cu privire
la contravenție materială vamală nr. 738 din 17 iulie 2015, în temeiul căruia
companiei i-a fost aplicată amendă prevăzută de art. 232 lit. b¹) din Codul vamal,
în mărime de 70 % din valoarea obiectului contravenției.

Procesul-verbal și decizia de sancționare au fost contestate la Serviciul
Vamal, însă actele contestate au fost menținute.

Ulterior acestea au fost contestate în instanța de judecată.

Prin hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a
fost admisă acțiunea companiei și a fost anulat procesul-verbal.

Prin decizia din 2 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Prin încheierea din 21 iunie 2017 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Biroul Vamal Centru a fost declarat inadmisibil.

Prin urmare, s-a menționat că prin decizia irevocabilă a instanțelor de judecată s-a constatat netemeinicia și ilegalitatea acțiunilor organelor vamale.

S-a relatat că prin acțiunile ilegale ale organelor vamale, compania a suportat prejudiciu material în sumă de 12 250 de lei cu titlu de cheltuieli în apărarea intereselor companiei, și anume: a) analiza juridică a situației și materialelor prezentate - 1 000 de lei; b) apărarea în cadrul examinării materialului la Biroul Vamal, prezentarea înscrisurilor în apărare și obiecțiilor 1 500 de lei; c) întocmirea contestației la Serviciul Vamal - 500 de lei, d) întocmirea și depunerea cererii de chemare în judecată cu pachet de acte - 3 000 de lei; e) reprezentarea intereselor companiei în prima instanță (5 ședințe - 16 octombrie 2015, 16 noiembrie 2015, 21 decembrie 2015, 29 decembrie 2015, 26 ianuarie 2016) - 2 500 de lei; f) întocmirea referinței la cererea de apel - 500 de lei; g) reprezentarea intereselor în instanța de apel (5 ședințe - 26 iulie 2016, 18 octombrie 2016 (amânat, s-a facturat 250 de lei), 22 noiembrie 2016, 20 decembrie 2016, 2 februarie 2017) - 2 250 de lei; h) întocmirea referinței la cererea de recurs - 1 000 de lei.

La fel, s-a invocat că pe lângă procesul-verbal întocmit în privința companiei, Biroul Vamal Centru simultan a întocmit și proces-verbal cu privire la contravenție nr. 739/15 în privința lui Alexandru Grițco personal, ca persoană cu funcție de răspundere a companiei, necâtând la faptul că inspectorului care examina cauza la Biroul Vamal i-a fost prezentat inclusiv certificat de la Poliția de Frontieră, care probează că Alexandru Grițco nu se afla în Republica Moldova la data în care i se invoca săvârșirea pretinsei contravenții.

Ulterior, prin hotărârea din 11 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, a fost admisă contestația, a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare.

Prin decizia din 25 august 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost respins recursul și menținută hotărârea primei instanțe.

Astfel, și la acest caz există decizia irevocabilă a instanțelor de judecată prin care s-a constatat netemeinicia și ilegalitatea acțiunilor organelor vamale.

În acest context, s-a invocat că, prin acțiunile ilegale ale organelor vamale, companiei i-a fost cauzat prejudiciu material în sumă de 8 750 de lei, exprimat prin cheltuieli suportate pentru menținerea procesului de apărare a administratorului companiei căruia i s-a imputat răspundere contravențională ca persoană cu funcție de răspundere, și anume: a) analiza juridică a situației și materialelor dosarului și întocmirea contestației - 1 500 de lei; b) reprezentarea intereselor în prima instanță la prima examinare (5 ședințe - 17 noiembrie 2015, 29 ianuarie 2016, 23 februarie 2016, 20 aprilie 2016, 26 aprilie 2016) - 2 500 de lei; c) reprezentarea intereselor în Curtea de Apel Chișinău (1 ședință - 2 iunie 2016) - 500 de lei; d) reprezentarea intereselor în prima instanță la prima rejudecare (3 ședințe - 14 iulie 2016 (amânată), 13 septembrie 2016, 19 septembrie 2016 (pronunțarea fără participarea avocatului)) - 750 de lei (250 + 500 lei); e) reprezentarea intereselor în Curtea de Apel Chișinău (1 ședință - 27 octombrie 2016) - 500 de lei; f) reprezentarea intereselor în prima instanță la ultima rejudecare (3 ședințe - 8 februarie 2017, 26 aprilie 2017 (amânat), 11 mai 2017) - 1000 de lei (500+250+250 de lei); g)

reprezentarea intereselor în Curtea de Apel Chișinău (3 ședințe - 13 iunie 2017, 16 august 2017, 25 august 2017 două amânate) - 1 000 de lei (500+250+250 de lei);
h) întocmirea referinței la cererea de recurs - 1 000 de lei.

S-a remarcat că toate instanțele de judecată au constatat că actele de sancționare a companiei reclamante și a lui Alexandru Grițco, emise de pârât, sunt ilegale, și au cauzat prejudiciu material și moral companiei și lui Alexandru Grițco personal, exprimate prin cheltuielile suportate pentru menținerea proceselor de apărare contra actelor și acțiunilor ilegale comise de Biroul Vamal față de aceștia cât și daunele imaginii/reputației comerciale și profesionale.

Prejudiciile suportate de companie și de Alexandru Grițco ca cheltuieli de asistență juridică sunt rezonabile și corespund tarifelor din Decizia Consiliului Uniunii Avocaților a Republicii Moldova privind cuantumul onorariilor încă din anul 2005.

Totodată, consideră că odată ce achitățile pentru asistența juridică au avut loc de pe conturile companiei reclamante, instanța urmează să încaseze de la pârât în contul acesteia despăgubirea pentru prejudiciul material suportat în sumă de 21 000 de lei.

Administratorul companiei la fel a suportat prejudiciu moral în rezultatul acțiunilor și actelor ilegale ale organului vamal, exprimate prin suferințe psihice datorate imputării lui a răspunderii contravenționale vădit nefondat, cauza în instanță fiind examinată timp de 2 ani.

Iar, suma de 20 000 de lei ar compensa cel puțin parțial efectele acțiunilor ilegale indicate.

Reieșind din cele relatate, având la bază hotărârile irevocabile ale instanțelor de judecată pria care s-a stabilit ilegalitatea acțiunilor/actelor pârâtului, consideră că lui Alexandru Grițco i-a fost cauzat prejudiciu moral, pe care instanța urmează să-l încaseze de la pârât în sumă de 20 000 de lei.

S-a menționat că întru soluționarea amiabilă a situației create, reclamantii au înaintat pretenții în adresa pârâtului cât și Serviciului Vamal, la care au primit un răspuns formal de la Serviciul Vamal în care se indică că birourile vamale sunt persoane juridice și subiecte de drept independent, respectiv pretențiile urmează să fie adresate Biroului Vamal, iar Biroul Vamal Centru nu a răspuns la cererea prealabilă.

Prin hotărârea din 8 septembrie 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Lanitron” și Alexandru Grițco împotriva Biroului Vamal Centru.

S-a încasat de la Biroul Vamal Centru în beneficiul SRL „Lanitron”, cu titlu de prejudiciu material suma de 15 000 de lei.

S-a încasată de la Biroul Vamal Centru în beneficiul SRL „Lanitron” cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suma de 3 000 de lei.

În rest, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Prima instanță și-a întemeiat soluția adoptată în baza dispozițiilor art. 1398, 1416 alin. (1), 1422 alin. (1) și (2), 1423 din Codul civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002) și art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă.

La 17 septembrie 2018 Biroul Vamal Centru a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii în partea pretențiilor admise și emiterea în această parte a unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Biroul Vamal Centru și s-a menținut hotărârea din 8 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 11 aprilie 2019, Biroul Vamal Centru a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă în partea acțiunilor admise.

În motivarea recursului a invocat că hotărârile instanțelor de fond, în partea prin care acțiunea a fost admisă, sunt unilaterale, neîntemeiate și emise cu încălcarea normelor de drept material, prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și prin interpretarea eronată a legii.

Astfel, a relatat că instanțele au pus la baza soluției doar opinia intimaților expusă în cererea de chemare în judecată.

Deși în cadrul examinării cauzei Biroul Vamal Centru a adus argumente cu referire la netemeinicia acțiunii, instanțele de fond nu le-a dat apreciere, au ignorat probele prezentate în acest sens și au apreciat unilateral circumstanțele cauzei.

A menționat că la examinarea cauzei atât în fond cât și în apel, instanțele nu au ținut cont de dovezile și probele prezentate de către biroul vamal, fapt ce a determinat examinarea superficială a materialelor dosarului și emiterea unor hotărâri unilaterale și neîntemeiate, contrare prevederilor art. 239 din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, consideră că concluzia instanței de fond și de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns.

Prin referința din 30 mai 2019, reprezentantul intimaților, avocatul Gheorghe Botezatu, a solicitat respingerea recursului declarat de Biroul Vamal Centru și menținerea deciziei din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost recepționată de Biroul Vamal Centru la 15 februarie 2019 (f.d. 153), respectiv, recursul înregistrat 11 aprilie 2019, este declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din

3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Biroul Vamal Centru, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Biroul Vamal Centru.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari